

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування «Фінансовий та
страховий менеджмент»
(назва магістерської програми)

на тему: «Проблеми фінансового менеджменту у малому бізнесі
(на прикладі ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент фінансово-економічного
факультету

Костенко Анастасія Геннадіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Малий бізнес є важливим компонентом розвитку економіки, що відіграє особливу роль у зростанні добробуту населення, забезпечує гнучке реагування на зміни споживчого попиту, сприяє розвитку економічної конкуренції, насичує ринок товарами та послугами і створює додаткові робочі місця. Проте, фінансовий стан малого бізнесу в Україні можна охарактеризувати як незадовільний.

Розвиток малого бізнесу в Україні характеризується низкою проблем об'єктивного та суб'єктивного характеру. В умовах фінансової кризи загострилась проблема фінансування вітчизняних малих підприємств, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на ефективність їх господарювання. Дефіцит фінансових ресурсів затримує впровадження інвестиційної діяльності на малих підприємницьких структурах на належному рівні.

Поряд з цим, недостатній рівень забезпеченості малого бізнесу фінансовими ресурсами супроводжується низкою ефективністю їх використання. Отже, важливу роль у розвитку малого бізнесу відіграє належна організація фінансового менеджменту, яка забезпечувала б його фінансову стабільність.

Проблеми фінансового менеджменту, які виникають у малому бізнесі України пов'язані з певними ендогенними та екзогенними чинниками. Серед ендогенних чинників слід виокремити наступні: недостатня економічна грамотність у підприємців, що вирішили відкрити власну справу, відсутність навичок стратегічного мислення, недостатня увага до комплексу функцій фінансового менеджменту. Що стосовно екзогенних факторів, то до них можна віднести: відсутність державної підтримки малого бізнесу України, недосконалу законодавчу базу, нестабільність економіки тощо.

Мета дослідження є вивчення теоретичних основ фінансового менеджменту у малому бізнесі, визначення економічної сутності та функцій малого бізнесу, виявлення особливостей фінансової діяльності малих підприємств, проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства та розробка певних заходів щодо удосконалення системи організації фінансового менеджменту у малому бізнесі на прикладі ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ».

Завдання дослідження:

- вивчити теоретичні основи щодо сутності, функцій, особливостей фінансової діяльності малого бізнесу;
- з'ясувати організаційні основи фінансового менеджменту в малому бізнесі;
- визначити особливості управління фінансовими ресурсами на малому підприємстві;
- охарактеризувати фінансово-економічну діяльність підприємства;
- провести аналіз ефективності використання оборотного капіталу ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ»;
- здійснити аналіз прибутковості і рентабельності підприємства на основі проведення факторного аналізу;
- проаналізувати ефективність наявного фінансового менеджменту на підприємстві;

- розробити рекомендації щодо поліпшення організації фінансового менеджменту на підприємстві ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ».

Об'єкт дослідження виступають економічні процеси, які пов'язані з особливостями фінансового менеджменту підприємств малого бізнесу.

Предмет дослідження – фінансові відносини, які виникають у процесі проведення фінансового менеджменту на малому підприємстві на прикладі ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ».

Методи дослідження. Теоретична частина роботи була написана шляхом використання діалектичного методу пізнання, який забезпечив вивчення фінансово-економічних відносин підприємства в їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження поняття малого бізнесу, особливостей організації фінансового менеджменту використовувались метод наукової абстракції, методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції. Аналіз діяльності підприємства був здійснений за рахунок використання таких прийомів: групування, типізація, порівняння, табличного та графічного зображення результатів дослідження. Ряд методів і прийомів економічних досліджень базуються на економічних та логічних висновках, розрахунковому конструктивізмі.

При написанні кваліфікаційної роботи були використані наступні методи: порівняльно-економічний, монографічний, економіко-статистичний, абстрактно-логічний, розрахунково-конструктивний, прогнозний та інші.

У процесі написання роботи були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel, Statistica.

Інформаційна база дослідження є теоретичні та науково-практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правові акти, офіційні статистичні матеріали, та фінансова звітність ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ» за період 2013-2016 рр.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (64 найменувань) та 7-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 124 сторінок. Основний зміст викладено на 110 сторінках. Робота містить 33 таблиці, 12 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Шляхи удосконалення механізму управління оборотним капіталом підприємств України» // Науковий вісник Одеського національного економічного університету № 4(246), Одеса, 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади фінансового менеджменту у малому бізнесі**» розглянуто сутність, функції та особливості фінансової діяльності малого бізнесу, досліджено організаційні основи фінансового менеджменту у малому бізнесі та визначено механізм управління фінансовими ресурсами в малому бізнесі.

У другому розділі *«Аналіз і оцінка розвитку фінансової діяльності підприємств малого бізнесу на прикладі ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ»* проаналізовано показники, що характеризують фінансово-економічну діяльність суб'єкта господарювання, здійснено аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства та проаналізовано показники фінансового стану та фінансової стійкості ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ».

У третьому розділі *«Шляхи удосконалення системи організації фінансового менеджменту у малому бізнесі»* запропоновано використання СVP-аналізу та матриці БКГ для фінансового планування та процесу прийняття управлінських рішень. Запропоновано модель прогнозування чистого прибутку на 2017 рік та визначено резерви підвищення фінансового потенціалу малого бізнесу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. аналізуючи фінансово-економічну діяльність ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ» за 2013-2016 рр., можна зробити висновок про те, що підприємство в цілому ефективно формує та використовує фінансові ресурси. Підприємство є прибутковим, це говорить про наявність умов для здійснення ефективного процесу відтворення виробництва, самоокупності та самофінансування суб'єкта підприємництва. Необхідно зауважити, що такі ключові показники економічної діяльності підприємства як: рентабельність активів, продуктивність праці, валова рентабельність основної діяльності, рентабельність продажу мають тенденцію до зростання, що позитивно характеризує діяльність підприємства;

2. аналіз наявності, складу і структури майна підприємства свідчить про те, що збільшення необоротних активів характеризується розширенням підприємством обсягів господарювання, переозброєнням, а збільшення оборотних активів може говорити про неефективне розпорядження запасами, уповільнення їх оборотності. Аналіз виробничого потенціалу підприємства показав, що даний показник мав протягом аналізованого періоду тенденцію до збільшення;

3. аналіз структури власного та позикового капіталу показав, що підприємство працює на власному капіталі. Дане явище не можна трактувати одноставно, оскільки така ситуація має як плюси, так і мінуси;

4. аналіз ліквідності показав, що підприємство не можна вважати абсолютно ліквідним, аналіз відобразив платіжну нестачу, тобто активи, що швидко реалізуються, а саме готівкові кошти та їх еквіваленти менше за найбільш термінові зобов'язання підприємства. Аналіз відносних показників ліквідності відображає позитивну тенденцію протягом 2013-2016 років;

5. аналіз оборотного капіталу показав, що їх частка збільшилась, а саме за рахунок дебіторської заборгованості та запасів, дане явище негативно може вплинути на ефективність використання оборотних активів. Зростання готівки говорить про збільшення ліквідної частини активу балансу, проте, все одно спостерігається таке явище як платіжна нестача;

6. аналіз показників забезпеченості власними оборотними коштами показав, що підприємство має великі можливості для фінансової маневреності.

Аналіз показників ефективності використання оборотних коштів відобразив наступне: коефіцієнт оборотності оборотних коштів зріс, що позитивно вплинув на тривалість одного обороту в днях, який зменшився та на коефіцієнт завантаження, який також зменшився;

7. аналіз дебіторської заборгованості підприємства показав, що її обсяг збільшився, саме тому коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість зріс, що можна охарактеризувати як негативне явище, і тому необхідно акцентувати увагу на роботі з дебіторами. Також спостерігаємо зростання кредиторської заборгованості, що в подальшому може негативно вплинути на фінансовий стан підприємства;

8. аналізуючи фінансовий стан за різними методами експрес-діагностики, можна сказати, що підприємство має задовільний фінансовий стан, діяльність є фінансово стійкою, вірогідність банкрутства дуже низька;

9. для того, щоб вирішити проблеми фінансового менеджменту у малому бізнесі доцільно використовувати ефективні методи управління фінансами підприємства. Так, у 3 розділі був розглянутий CVP-аналіз та матриця БКГ, які допомагають фінансовим менеджерам обрати правильну, найбільш оптимальну стратегію в управлінні витратами, асортиментом продукції з метою отримання максимального прибутку, при цьому із застосуванням нескладних математичних розрахунків. Аналіз запасу фінансової міцності, операційного важелю та точки безбитковості характеризують покращення фінансового становища компанії. Матриця БКГ показала, на який вид продукції слід звернути увагу, а який вид слід виключити зі свого асортименту або мінімізувати витрати на даний вид продукції;

10. прогнозування чистого прибутку за допомогою точкового та інтервального прогнозу показало, що тенденція до збільшення чистого прибутку у 2017 році збереглась з достовірністю 95% та 99%. Лінійне програмування застосовується, насамперед, для оптимізації асортименту продукції, що випускається, за умови обмежених потужностей, тому було побудовано систему рівнянь, з обмеженнями, і знайдено таке її рішення, що призведе до збільшення доходу підприємства при певних умовах.

Проведений аналіз дозволив сформулювати наступні пропозиції щодо удосконалення фінансового менеджменту на малому підприємстві ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ»:

- формування фінансових ресурсів ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ» повинно відбуватись шляхом самофінансування за рахунок використання чистого прибутку;
- щоб максимізувати суму чистого прибутку, необхідно ТОВ «ІЛЪЯС ЕЛІТ» переглянути асортимент наявної продукції;
- нормалізувати розміщення оборотних коштів;
- повністю і ритмічно виконувати плани господарської діяльності;
- удосконалювати організацію торгівлі, упроваджувати прогресивні форми і методи продажу.

АНОТАЦІЯ

Костенко А.Г. «Проблеми фінансового менеджменту у малому бізнесі (на прикладі ТОВ «ІЛ'ЯС ЕЛІТ»)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти щодо сутності, функцій та особливостей фінансової діяльності малого бізнесу, виявлено організаційні основи фінансового менеджменту в малому бізнесі, досліджується механізм управління фінансовими ресурсами у малому бізнесі.

Проаналізовано фінансово-економічну характеристику діяльності підприємства та здійснено аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства та проаналізовано показники фінансової стійкості та фінансового стану ТОВ «ІЛ'ЯС ЕЛІТ».

Запропоновано заходи удосконалення механізму фінансового менеджменту на досліджуваному підприємстві, зокрема розглянуті CVP-аналіз та матриця BCG як складові частини фінансового планування та прийняття рішення для ефективної діяльності суб'єкта господарювання.

Ключові слова: малий бізнес, мале підприємництво, фінансовий менеджмент, управління фінансовими ресурсами, фінансовий стан, ефективний фінансовий менеджмент.

ANNOTATION

Kostenko A. «Issues of financial management in small business (in case of LLC «ILIAS ELIT»)

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program «Financial and insurance management». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2017.

The work deals with the theoretical aspects of the essence, functions and features of financial activity of small business are considered in the work, organizational principles of financial management in small business are revealed, the mechanism of management of financial resources in small business is investigated.

The financial-economic characteristic of the enterprise's activity is analyzed and the analysis of efficiency of use of working capital of the enterprise is analyzed and the indicators of financial stability and financial status of LLC "IL'AS ELIT" are analyzed.

The measures of improvement of the financial management mechanism on the investigated enterprise are proposed, in particular, CVP-analysis and BCG matrix are considered as components of financial planning and decision making for effective activity of the subject of management.

Keywords: small business, small business, financial management, financial resources management, financial status, effective financial management.